

# הלכות שופר (סוכה ולולב) פרק ג

## פרק ג: סדר התקיעות

א.

כמה תקיעות חייב אדם לשמוע ביום טוב של ראש השנה? תשע תקיעות.

המקור

לפי שנאמרה תרועה ביובל ובראש השנה שלשה פעמים, וכל תרועה פשוטה לפניה ופשוטה לאחריה, ומפי השמועה למדו שכל תרועות של חודש השביעי אחד הן, בין בראש השנה בין ביום הכיפורים של יובל, תשע תקיעות תוקעין בכל אחד משניהן - תקיעה ותרועה ותקיעה, תקיעה ותרועה ותקיעה, תקיעה ותרועה ותקיעה:

ב.

תרועה זו האמורה בתורה, נסתפק לנו בה ספק לפי אורך השנים ורוב הגלויות, ואין אנו יודעין היאך היא,

אם היא היללה שמיללין הנשים בנהייתן בעת שמייבבין.

או האנחה כדרך שייאנח האדם פעם אחר פעם כשידאג ליבו מדבר גדול.

או שניהן כאחד - האנחה והיללה שדרכה לבוא אחריה הן הנקראין תרועה, שכך דרך הדואג, מתאנח תחילה ואחר כך מילל.

לפיכך אנו עושין הכל, האנחה והיללה:

והיללה היא שאנו קוראין "תרועה", והאנחה זו אחר זו היא שאנו קוראין אותה "שלשה שברים".

נמצא סדר התקיעות כך הוא:

ד.

מברך,

ותוקע תקיעה ואחריה שלשה שברים, ואחריה תרועה ואחריה תקיעה,

וחוזר כסדר הזה שלשה פעמים,

ותוקע תקיעה ואחריה שלשה שברים ואחריה תקיעה,

וחוזר כסדר הזה שלשה פעמים,

ותוקע תקיעה ואחריה תרועה ואחריה תקיעה, וחוזר כסדר הזה שלשה פעמים.

נמצא מנין התקיעות שלשים, כדי להסתלק מן הספק:

ד.

שיעור תרועה - כשתי תקיעות.

שיעור שלשה שברים - כתרועה.

הרי שתקע והריע, ותקע תקיעה ארוכה ומשך בה כשנים בראשונה, אין אומרין תיחשב בשתי תקיעות ויריע אחריה ויחזור ויתקע, אלא אפילו משך בה כל שעה אינה אלא תקיעה אחת, וחוזר ותוקע ומריע ותוקע, שלשה פעמים:

ה.

שמע תקיעה אחת בשעה זו ושניה בשעה שניה, אפילו שהה כל היום כולו -  
הרי אלו מצטרפין ויצא ידי חובתו.

והוא שישמע כל בבא מהן על סדרה, לא שישמע תרועה ואחריה שתי  
תקיעות, או שתי תקיעות ואחריהן תרועה, וכיוצא בזה:

י.

שמע תשע תקיעות מתשעה בני אדם כאחד - לא יצא אפילו ידי אחת.  
תקיעה מזה ותרועה מזה ותקיעה משלישי בזה אחר זה - יצא, ואפילו  
בסירוגין, ואפילו כל היום כולו.  
ואינו יוצא ידי חובתו עד שישמע כל התשע תקיעות, שכולן מצוה אחת הן,  
ולפיכך מעכבות זו את זו:

## סדר ברכות

---

יז.

הציבור חייבין לשמוע התקיעות על סדר הברכות.  
כיצד? אומר שליח ציבור אבות וגבורות וקדושת השם, ומלכויות, ותוקע  
שלש,  
ואומר זכרונות, ותוקע שלש,  
ואומר שופרות, ותוקע שלש,  
ואומר עבודה והודייה וברכת כהנים:

ח.

שלש ברכות אמצעיות אלו של ראש השנה ושל יום הכיפורים של יובל, שהן מלכויות וזכרונות ושופרות, מעכבות זו את זו.

וצריך לומר בכל ברכה מהן עשרה פסוקין מעין הברכה, שלשה פסוקין מן התורה, ושלשה מספר תילים, ושלשה מן הנביאים, ואחד מן התורה משלים בו. ואם השלים בנביא, יצא.

ואם אמר פסוק אחד מן התורה ואחד מן הכתובים ואחד מן הנביאים - יצא. אפילו אמר "ובתורתך י"י אלהינו כתוב לאמר", ואמר פסוק של תורה, והפסיק - שוב אינו צריך כלום:

דיני הפסוקים

ט.

אין מזכירין זכרונות מלכויות ושופרות של פורענות.

זכרונות - כגון "ויזכור כי בשר המה" וכו' (תהלים ע"ח:ט).

מלכויות - כגון "בחמה שפוכה אמלוך עליכם" (יחזקאל כ':ל"ג).

שופרות - כגון "תקעו שופר בגבעה חצוצרה ברמה" (הושע ה':ח).

זכרון כיחיד

ולא זכרון יחיד, אפילו לטובה, כגון "זכרני י"י ברצון עמך" (תהלים ק"ד:'), "זכרה לי אלהי לטובה" (נחמיה ה':ט).

פקדונות

ופקדונות אינן כזכרונות, כגון "פקוד פקדתי אתכם" (שמות ג':יז).

פורענות של אומות העולם

ויש לו להזכיר פורענות של אומות העולם,

כגון "י"י מלך ירגזו עמים" (תהלים צ"ט:א'),

"זכור י"י לבני אדום את יום ירושלים" (תהלים קל"ז:ד),

"וי"י אלהים בשופר יתקע והלך בסערות תימן" (זכריה ט"ז:ד):

פסוקי יחוד הם פסוקי מלכות

ט.

"שמע ישראל י"י אלהינו י"י אחד" (דברים ו:ד), "אתה הראית לדעת" וכו'

(דברים ד:וה), "וידעת היום והשבות אל לבבך" וכו' (דברים ד:ל"ט) - כל פסוק

מאלו מלכות הוא ענינו, אף על פי שאין בו זכר מלכות, והרי הוא כמו "י"י

ימלוך לעולם ועד" (שמות ט"ו:ח), "ויהי בישורון מלך" (דברים ל"ג:ה):

מנהג

י.

המנהג הפשוט בסדר תקיעות של ראש השנה בציבור כך הוא, אחר שקוראין בתורה ומחזירין הספר, יושבין כל העם, ואחד עומד ומברך, ברוך אתה י"י אלהינו מלך העולם אשר קידשנו במצוותיו וציונו לשמוע קול שופר, וכל העם עונין אמן, וחוזר ומברך שהחיינו, וכל העם עונין אמן, ותוקע שלשים תקיעות שאמרנו מפני הספק על הסדר.

ואומר קדיש, ועומדין ומתפללין תפילת מוסף.

ואחר שגומר שליח ציבור ברכה רביעית שהיא מלכויות, תוקע תקיעה שלשה שברים תרועה תקיעה פעם אחת, ומברך ברכה חמישית שהיא זכרונות, ואחר שגומרה תוקע תקיעה שלשה שברים תקיעה, ומברך ברכה שישית שהיא שופרות, ואחר שגומרה תוקע תקיעה תרועה תקיעה פעם אחת, וגומר התפילה:

זה שתוקע כשהן יושבין, הוא שתוקע על סדר ברכות כשהן עומדין, ואינו מדבר בין תקיעות שמיושב לתקיעות שעל הסדר.  
ואם סח ביניהן, אף על פי שעבר - אינו חוזר ומברך:

בדין היה שיתקעו על כל ברכה כל בבא מהן שלשה פעמים, כדרך שתקעו כשהן יושבין. אלא כיון שיצאו מידי ספק בתקיעות שמיושב, אין מטריחין על הציבור לחזור בהן כולן על סדר ברכות, אלא די להן בבא אחת על כל ברכה, כדי שישמעו תקיעות על סדר ברכות.  
וכל הדברים האלו בציבור, אבל היחיד, בין ששמע על סדר ברכות בין שלא על הסדר, בין מעומד בין מיושב, ואין בזה מנהג:

התקיעות אינן מעכבות את הברכות, והברכות אינן מעכבות את התקיעות.  
שתי עיירות, באחת יודע בודאי שיש שם מי שיברך להן תשע ברכות, ואין שם תוקע, ובשניה ספק יש שם תוקע ספק אין שם, הולך לשניה, שהתקיעות מדברי תורה והברכות מדברי סופרים:

## הלכות סוכה